

Complexnummer: 511880

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Luchtenburg

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

511879, 511882, 511883, 511884, 530965

Woonplaats

Ulvenhout AC

Gemeente

Alphen-Chaam

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdoject

Luchtenburgseweg 1, 4858 RJ te Ulvenhout AC

Complexomschrijving

OMSCHRIJVING COMPLEX

Inleiding De historische buitenplaats Luchtenburg is ontstaan sinds de zestiende eeuw. De beschermde onderdelen zijn: 1) het huis; 2) het park met ontginningstructuur, moestuin, vijvers, paden- en lanenstructuur enz.; 3) de boerderij met bakhuis; 4) de tiendschuur; 5) het koetshuis.

De eerste vermeldingen van Luchtenburg dateren van de zestiende eeuw. Uit die tijd dateren de ontginningsassen, aanwezig als lange lage dijken met greppels aan een of twee zijden en geboomte. Ze deden tevens dienst als houtwal en veekering. Zestiende-eeuws is tevens de omgrachte moestuin. Het huis zelf is waarschijnlijk tussen 1650 en 1692 gebouwd en verbouwd omstreeks 1851, 1925 en 1972. Boerderij, bakhuis en schuur worden in de zeventiende en de achttiende eeuw genoemd. De huidige gebouwen zijn nog in hoofdzaak van die tijd. Het koetshuis stamt uit begin twintigste eeuw. In de zeventiende en achttiende eeuw werden ten zuiden van het huis verschillende kommen aangelegd, die in de negentiende eeuw deels tot slingerende vijvers zijn vergraven. Het slingerende padenpatroon - waaronder de oprijlaan - in landschappelijke stijl stamt voor een groot deel uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Waardering

De historische buitenplaats Luchtenburg is van algemeen belang vanwege:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- de structuur, die wordt bepaald door de oude ontginningsassen, dijken met greppels, beplantingen en houtwallen;
- de afwisseling tussen open en gesloten partijen, deels terug te voeren op de landschappelijke tuinstijl (zichtlijnen, contrasten), deels op functionele overwegingen (landbouw, jacht);
- de landschappelijke aanleg bestaande uit oprijlaan, paden en vijvers;
- de functionele en visuele samenhang tussen huis, boerderij, schuur, bak- en koetshuis en moestuin en de rest van het buiten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511879

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2000
Kadaster deel/nr	82704/65

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Ulvenhout AC	Alphen-Chaam	Noord-Brabant

<i>Locatienaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Ulvenhout	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Chaam	G			587

*Omschrijving***

Omschrijving

Het huis is ontstaan in drie bouwfases. Oorspronkelijk - tweede helft zeventiende eeuw - stond er een eenlaags pand met een breedte van vijf traveeën. Dat pand is blijkens de uitbeelding van 1729 door Pronk al betrekkelijk snel verbreed met twee traveeën, voorzien van blinde nissen. Omstreeks 1851 werd het pand gewijzigd, waarbij zesruits schuifvensters werden geplaatst die kleiner zijn dan de oorspronkelijke zeventiende-eeuwse vensters. Ook werd toen het huis met een verdieping verhoogd. In 1925 en/of binnen enkele jaren daarna werd het huis gerenoveerd. In 1972 werd het ontdaan van de negentiende-eeuwse pleisterlaag.

Het huis is een bakstenen pand van twee bouwlagen op een rechthoekige plattegrond onder een schilddak met Hollandse pannen. Het huis ligt met de brede zijde aan het voorplein. De voorgevel telt op de begane grond zeven traveeën. Behalve de vijfde zijn deze alle voorzien van een zesruits schuifvenster. De vijfde bevat de entree, gevormd door een paneeldeur met boven- en zijlichten in de trant van het Hollandse classicisme, waarschijnlijk gemaakt in navolging van de tekening van Pronk. Boven de vensters in de derde, vierde, zesde en zevende travee bevinden zich strekkenlagen die de plaats aangeven van de vensters van de eerste bouwfase. Op de eerste verdieping bevinden zich vijf negenruits vensters die naar boven in de muur schuiven.

Waardering

Het zeventiende-eeuwse huis Luchtenburg, gewijzigd omstreeks 1851, (kort na) 1925 en 1972, is van algemeen belang vanwege:

- het bouwtype landhuis, met een afleesbare bouwgeschiedenis en details zoals historische vensters;
- de centrale plaats in de buitenplaats, waar het functioneel (als hoofdhuis) en visueel (in relatie tot het voorplein met bebouwing en in

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

relatie tot de open gedeelten in de parkaanleg) een wezenlijk deel van uitmaakt;

- de ouderdom.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511882

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2000
Kadaster deel/nr: 82703/58

Woonplaats*: Ulvenhout AC
Gemeente*: Alphen-Chaam
Provincie*: Noord-Brabant

Locatienaam: Ulvenhout
Locatieomschrijving:

Kadastrale gemeente*: Chaam
Sectie*: G
Kadastraal object*:
Appartement aanduiding:
Grondperceel: 586

Omschrijving**

Omschrijving

Langgerekte boerderij, bestaande uit drie onderdelen, evenwijdig aan het voorplein bij het huis gelegen. De boerderij is in kern zeventiende-eeuws, maar bevat elementen uit verschillende perioden. Links bevindt zich het woonhuis, uitgevoerd in baksteen en voorzien van een riet gedekt zadeldak. In het voorhuis bevinden zich vensters uit verschillende perioden, staafankers, bouwsporen enz. Rechts hiervan bevindt zich een stalgedeelte, eveneens in baksteen en onder zadeldak, maar met een veel lagere dakvoet dan het voorhuis. Dit gedeelte heeft ook vensters uit verschillende bouwfasen. Geheel rechts vindt de schuur zijn vervolg in een houten gedeelte met rieten zadeldak met aan het einde een dakschild.

Ten noorden van de boerderij bevindt zich een bakhuis.

Waardering

In kern zeventiende-eeuwse boerderij, van algemeen belang vanwege:

- het bouwtype boerderij;
- de samenhang met de buitenplaats Luchtenburg, zowel functioneel (agrarische functie) als visueel (vanwege de ligging aan het voorplein);
- het bakhuis;
- de ouderdom.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511883

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2000
Kadaster deel/nr	82702/194

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Ulvenhout AC	Alphen-Chaam	Noord-Brabant

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Ulvenhout	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Chaam	G			588

Omschrijving**

Omschrijving

Zeventiende-eeuwse tiendschuur, opgetrokken in hout en voorzien van een gedeeltelijk met riet, gedeeltelijk met pannen gedekt schilddak. De schuur ligt met de lange zijde evenwijdig aan het voorplein bij het huis. In deze gevelwand bevinden zich twee stel hoge dubbele deuren, ter plaatse waarvan het dak is opgelicht. De schuur heeft nog de oorspronkelijke houten constructie.

Waardering

Zeventiende-eeuwse schuur, van algemeen belang vanwege:

- het bouwtype Vlaamse schuur, in hout uitgevoerd en met de oorspronkelijke constructie;
- de samenhang met de buitenplaats Luchtenburg, zowel functioneel in het boerenbedrijf en het landgoed (tiendschuur) als visueel vanwege de ligging aan het voorplein;
- ouderdom en gaafheid;
- de zeldzaamheid van schuren met de hier aanwezige combinatie van ouderdom, gaafheid, type en functie.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	Schuur(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 10 august 2024

Monumentnummer*: 511884

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2000
Kadaster deel/nr: 82703/9

Woonplaats*: Ulvenhout AC
Gemeente*: Alphen-Chaam
Provincie*: Noord-Brabant

Locatiennaam: Ulvenhout
Locatieomschrijving:

Kadastrale gemeente*: Chaam
Sectie*: G
Kadastraal object*:
Appartement aanduiding:
Grondperceel: 587

Omschrijving**

Omschrijving

Het koetshuis is gebouwd in het eerste kwart van de twintigste eeuw als opvolger van oudere koetshuizen die zowel hier als elders op het buiten hebben gestaan. Het ligt ten westen van het huis. Het is een bescheiden bakstenen pand onder pannen zadeldak. De voorgevel, bekroond als trapgevel, bevat dubbele deuren onder een korfboog, in de top een boogvormig luik.

Waardering

Het koetshuis is van algemeen belang vanwege:

- het bouwtype koetshuis, met als opvallend element de trapgevel;
- de samenhang met Luchtenburg als een van de bijgebouwen bij huis en boerderij.

Hoofdcategorie: Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie: Bijgebouwen kastelen enz.
Functie: Koetshuis(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530965

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 14 juni 2010
Kadaster deel/nr: 82710/18

Woonplaats*: Ulvenhout AC
Gemeente*: Alphen-Chaam
Provincie*: Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Chaam	G			1431
Chaam	G			625
Chaam	G			1237
Chaam	G			904
Chaam	G			1238
Chaam	G			1239
Chaam	G			598
Chaam	G			609
Chaam	G			701
Chaam	G			694
Chaam	G			572
Chaam	G			656
Chaam	G			975
Chaam	G			589
Chaam	G			781
Chaam	G			1234
Chaam	G			913
Chaam	G			900
Chaam	G			907
Chaam	G			596
Chaam	G			576
Chaam	G			890
Chaam	G			909
Chaam	G			608

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Chaam	G			679
Chaam	G			594
Chaam	G			1401
Chaam	G			707
Chaam	G			601
Chaam	G			575
Chaam	G			1389
Chaam	G			1235
Chaam	G			622
Chaam	G			588
Chaam	G			638
Chaam	G			914
Chaam	G			687
Chaam	G			583
Chaam	G			739
Chaam	G			906
Chaam	G			636
Chaam	G			634
Chaam	G			1400
Chaam	G			692
Chaam	G			647
Chaam	G			912
Chaam	G			624
Chaam	G			579
Chaam	G			628
Chaam	G			690
Chaam	G			571
Chaam	G			593
Chaam	G			915
Chaam	G			880
Chaam	G			695
Chaam	G			621
Chaam	G			688
Chaam	G			1233

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Chaam	G			629
Chaam	G			665
Chaam	G			683
Chaam	G			605
Chaam	G			573
Chaam	G			618
Chaam	G			619
Chaam	G			639
Chaam	G			809
Chaam	G			615
Chaam	G			626
Chaam	G			577
Chaam	G			578
Chaam	G			709
Chaam	G			698
Chaam	G			1246
Chaam	G			1241
Chaam	G			782
Chaam	G			911
Chaam	G			756
Chaam	G			901
Chaam	G			706
Chaam	G			905
Chaam	G			826
Chaam	G			641
Chaam	G			1391
Chaam	G			891
Chaam	G			889
Chaam	G			680
Chaam	G			582
Chaam	G			1244
Chaam	G			908
Chaam	G			887
Chaam	G			1232

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Chaam	G			1402
Chaam	G			637
Chaam	G			670
Chaam	G			610
Chaam	G			592
Chaam	G			902
Chaam	G			580
Chaam	G			627
Chaam	G			699
Chaam	G			614
Chaam	G			898
Chaam	G			586
Chaam	G			972
Chaam	G			584
Chaam	G			587
Chaam	G			1243
Chaam	G			693
Chaam	G			1398
Chaam	G			633
Chaam	G			631
Chaam	G			581
Chaam	G			606
Chaam	G			590
Chaam	G			616
Chaam	G			678
Chaam	G			623
Chaam	G			910
Chaam	G			630
Chaam	G			677
Chaam	G			681
Chaam	G			602
Chaam	G			1240
Chaam	G			599
Chaam	G			1394

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Chaam	G			696
Chaam	G			595
Chaam	G			1242
Chaam	G			1236
Chaam	G			612
Chaam	G			1245
Chaam	G			916
Chaam	G			689
Chaam	G			574
Chaam	G			600
Chaam	G			903
Chaam	G			591
Chaam	G			585
Chaam	G			655
Chaam	G			597
Chaam	G			611
Chaam	G			881
Chaam	G			837
Chaam	G			607
Chaam	G			676
Chaam	G			784
Chaam	G			691
Chaam	G			704
Chaam	G			1395
Chaam	G			617
Chaam	G			702
Chaam	G			646
Chaam	G			640
Chaam	G			604
Chaam	G			649
Chaam	G			827
Chaam	G			708
Chaam	G			808
Chaam	G			705

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Chaam	G			603

Omschrijving**

Omschrijving

De toegang tot het park wordt gevormd door een gebogen oprijlaan die een oudere rechte oprijlaan (nog zichtbaar op de topografische kaart van 1857) vervangt en is aangelegd in de tweede helft van de negentiende eeuw. Op de topografische kaart van 1904 is de gebogen laan zichtbaar. Aan het einde van de laan bevindt zich een druppelvormig gazon, waaraan huis, tiendschuur en boerderij staan. Achter het huis staat het koetshuis. Het bakhuisje bevindt zich ten noorden van de boerderij. Het huis en de andere gebouwen bevinden zich in het centrum van de buitenplaats. Ten westen van het huis ligt de moestuin, een groot, min of meer rechthoekig, omgracht en door hagen en (hout)wallen omgeven perceel, stammend uit de zestiende eeuw. Ten zuidwesten ligt de oude kruisvijver. Deze heeft als enige van de vijvers nog zijn oude zeventiende-eeuwse kruisvormige structuur (kaart Arent van Wassenaer, 1713). Het noordelijke uiteinde sluit aan op een omgrachte verhoging (het zogenaamde Doolwater), die vroeger een eenvoudige barokke vorm had. Via een rechte laan is het Doolwater verbonden met de Beukendreef. Iets ten zuiden van deze vijver liggen nog enkele zeventiende-eeuwse kommen, vissenkommen genaamd. Ten oosten van het huis ligt een langgerekt weiland in eenvoudige landschappelijke trant dat een lange zichtlijn biedt over een gedeelte van de buitenplaats. De Beukendreef, de lange laan ten westen en zuiden van het huis, vormt een zichtas op een in 1898 gebouwde woning. Ten zuiden van het huis is een meer bescheiden zichtlijn in de richting van de landschappelijke aanleg van vijver met gazon. Deze vijver met omringende aanleg is gevormd door het in het eerste kwart van de negentiende eeuw vergraven en verbinden van drie achttiende-eeuwse kommen (kad. min. 1827). Rond en bij de vijver lopen smalle slingerende paadjes. Meer naar het zuidoosten bevindt zich, nabij de grens met de buitenplaats Hondsdonk, de kruisvijver. Deze vindt zijn oorsprong in enkele omgevormde zeventiende-eeuwse vijvers (top. kaart 1850). Langs de vijver loopt een pad. Het terrein rond de vijver is enigszins geaccidenteerd. Rond de vijvers bevinden zich veel rododendrons en - enkele- exotische bomen. De Beukendreef die ten zuiden van de landschappelijke vijvers loopt en de andere rechte lanen op het buiten vinden zijn oorspronkelijk oude ontginningsassen die bestaan uit verschillende lage dijken met aan een of twee zijden greppels en boom- danwel houtwalbeplanting. Deze assen zijn waarschijnlijk grotendeels zestiende-eeuws. Ze vormen visuele scheidingen in het landschap. In oorsprong aangelegd voor waterregulatie hebben ze waarschijnlijk ook mede gediend als veekering, schuilplaats voor jachtwild (in combinatie met open landschap) en houtwal. De lanen zijn beplant met voornamelijk eiken en beuken. De structuur is ingevuld met bospercelen en wei- en akkerland. De weiden en akkers hebben een onregelmatige blokvormige verkaveling. De lanen en paden zijn niet of halfverhard. De situatie en de structuren die op kaarten van de Luchtenburg uit 1713 en 1802 worden aangegeven, zijn heden ten dage vrijwel onveranderd bewaard gebleven.

Waardering

De parkaanleg op Luchtenburg is van algemeen belang vanwege: - de structuur van het park, die wordt bepaald door de (functionele) oude ontginningsassen, waartussen zich de enerzijds (deels functionele, deels esthetische) onderdelen als moestuin en vijvers bevinden, anderzijds de afwisseling van bosschages, hakhout en laanbeplanting met open weiden en gazons (onder andere ten behoeve van jacht en veeteelt); - de verschillende parkonderdelen, die elk een stadium uit de geschiedenis van de tuinarchitectuur belichamen, onder andere: de zestiende-eeuwse moestuin met omwalling en omgrachting; de verschillende vijvers, die nog hun zeventiende-eeuwse structuur hebben (oude kruisvijver met kruisvormige opzet en kom/verhoging), danwel die in de negentiende

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eeuw omgevormd zijn tot vijvers in landschappelijke trant; de oprijlaan, van oorsprong recht, later in landschappelijke trant van een bocht voorzien; - zeldzaamheid van de zestiende-eeuwse moestuin en de zeventiende-eeuwse kruisvijver met de oorspronkelijke structuur; - de gaafheid van het park als geheel, dat blijkt geeft van een grote vervlochtenheid van onderdelen uit verschillende tijdperken die de stijl en het gebruik van die dagen weerspiegelen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument